

LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETO SANDAROS Į S T A T Y M A S

Nauja įstatymo redakcija (keistas įstatymo pavadinimas):
Nr. [VIII-1821](#), 00.07.11, Žin., 2000, Nr. 61-1826 (00.07.26)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis, tikslas

1. Įstatymo paskirtis - nustatyti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų turinį, šių biudžetų pajamų sudarymo ir asignavimų naudojimo teisinius pagrindus, taip pat biudžetų rengimo, tvirtinimo, vykdymo, vertinimo ir kontrolės pagrindines nuostatas, procedūras, asignavimų valdytojų pareigas, teises ir atsakomybę.

2. Biudžeto sandaros įstatymo tikslas - siekiant ilgalaikės, visapusiškos ekonominės ir socialinės Lietuvos Respublikos piliečių gerovės, užtikrinti, kad sudarant ir vykdančią valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus piniginiai ištekliai būtų naudojami efektyviai.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Apyvartos lėšos** - lėšos, kurios sudaromos iš biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, - iš planinių pajamų ir naudojamos laikinam pajamų trūkumui padengti.

2. **Asignavimai** - valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyta lėšų suma, kurią asignavimų valdytojas turi teisę gauti iš biudžete sukaupytų lėšų, pateikęs paraišką Valstybės išdą tvarkančiai institucijai arba savivaldybių administracijai, patvirtintoms programoms finansuoti.

3. **Bendroji dotacija** - valstybės biudžeto asignavimai savivaldybių biudžetams jų mokestinėms pajamoms išlyginti, išlaidų struktūros skirtumams, kuriuos lemia nuo savivaldybių veiklos nepriklausantys objektyvūs veiksniai, išlyginti.

4. **Biudžetiniai metai** - metai nuo sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos.

5. **Biudžeto išlaidos** - panaudoti biudžeto asignavimai.

6. **Biudžeto pajamos** - įmokos iš mokesčių, rinkliavų ir kitų įstatymų nustatytų pajamų šaltinių bei negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos).

7. **Biudžeto perteklius arba deficitas** - skirtumas tarp patvirtintų biudžeto pajamų ir asignavimų.

8. **Ekonominė klasifikacija** - biudžetų išlaidų bei asignavimų klasifikavimas pagal bendrus ekonominius lėšų paskirstymo požymius.

9. **Finansavimas** - lėšų perdavimas į asignavimų valdytojų vadovaujamų institucijų sąskaitas jų išlaidoms apmokėti arba tiesioginis šių institucijų išlaidų apmokėjimas iš biudžetų (išdo) sąskaitų.

10. **Funkcinė klasifikacija** - biudžetų išlaidų bei asignavimų klasifikavimas pagal valstybės funkcijas.

11. **Išlaidų sąmata (sąmata)** - dokumentas, kuriame pagal išlaidų ekonominę ir funkcinę klasifikaciją yra nurodytos išlaidų programoms vykdyti sumos.

12. **Nacionalinis biudžetas** - valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų visuma.

13. **Nepaprastosios išlaidos** - išlaidos, skirtos ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui kurti, įsigyti bei valstybės rezervams sudaryti.

14. **Paprastosios išlaidos** - išlaidos, susijusios su valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų funkcionavimu ir programų vykdymu, nedidinant šių institucijų ir įstaigų ilgalaikio turto vertės.

15. **Planuojamos biudžeto išlaidos** - patvirtinti biudžeto asignavimai.

16. **Programa** - Vyriausybės patvirtintas asignavimų valdytojų dokumentas, kuriame nustatyti tikslai, uždaviniai, priemonės ir lėšos bei vertinimo kriterijai.

17. **Savivaldybės biudžetas** - savivaldybės pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams.

18. **Specialioji programa** - Vyriausybės ar savivaldybės vykdomosios institucijos tvirtinama programa, kurios įgyvendinimo išlaidos apmokamos iš nacionalinio biudžeto ir kitų įstatymų patvirtintų lėšų šaltinių arba tik iš kitų įstatymų patvirtintų lėšų šaltinių (biudžetinių įstaigų pajamos už teikiamas paslaugas bei asignavimų valdytojų administruojamos pajamos, mokamos į biudžetą).

19. **Specialioji tikslinė dotacija** - valstybės biudžeto lėšos, remiantis priimtais įstatymais perduodamos savivaldybių biudžetams naudoti pagal tikslinę paskirtį.

20. **Valstybės biudžetas** - valstybės pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams.

3 straipsnis. Nacionalinis biudžetas

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų visuma sudaro Lietuvos Respublikos nacionalinį biudžetą.

2. Nacionalinio biudžeto pajamas sudaro visos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sukaupiamos lėšos, išskyrus skolintas lėšas. Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamos ir išlaidos gali būti tik piniginės lėšos.

3. Nacionalinio biudžeto asignavimai naudojami valstybės ir savivaldybių funkcijoms bei asignavimų valdytojų programoms vykdyti. Lietuvos Respublikoje surenkami mokesčiai, privalomos įmokos, rinkliavos gali būti perskirstomi tik per nacionalinį biudžetą, Valstybinį socialinio draudimo fondą, Privalomojo sveikatos draudimo fondą, Privatizavimo fondą, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondą. Kelių fondas, kaip specialioji programa, pradedamas perskirstyti per nacionalinį biudžetą nuo 2002 m. sausio 1 d.

4. Valstybės biudžete apskaitomos ir kitos specialiųjų programų išlaidoms apmokėti (išskyrus priskiriamas valstybės biudžeto pajamoms) įstatymų patvirtintų šaltinių lėšos.

4 straipsnis. Asignavimų valdytojai

1. Valstybės biudžeto asignavimų valdytojai yra valstybės institucijų ir įstaigų, nurodytų Seimo patvirtintame valstybės biudžete, arba institucijų, kurioms asignavimus Seimo pavedimu patvirtino Vyriausybė arba kita tam Seimo įgaliota valstybės institucija, neviršydamą bendros Seimo patvirtintos asignavimų sumos, vadovai.

2. Savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai yra savivaldybių institucijų ir įstaigų, nurodytų savivaldybės tarybos patvirtintame savivaldybės biudžete, arba institucijų, kurioms asignavimus savivaldybės tarybos pavedimu patvirtino savivaldybės valdyba (meras), neviršydamą bendros savivaldybės tarybos patvirtintos asignavimų sumos atitinkamiems įsipareigojimams vykdyti, vadovai.

5 straipsnis. Asignavimų valdytojų pareigos

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai privalo:

1) naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos institucijos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms institucijoms jų veiklai bei programoms vykdyti ir uždaviniams įgyvendinti;

2) nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos institucijos programų išlaidų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų, tarp jų - paprastosioms išlaidoms, iš jų - darbo užmokesčiui, ir nepaprastosioms išlaidoms, sumų;

3) organizuoti programų, finansuojamų iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, rengimą ir vykdymą;

4) teikti finansinę ir kitą atskaitomybę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

5) kontroliuoti ir vykdyti savo turinius įsipareigojimus, atlikti pavaldžių institucijų finansinės atskaitomybės analizę;

6) užtikrinti vadovaujamos institucijos finansinių ir statistinių ataskaitų teisingumą;

7) užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo efektyvumą ir rezultatyvumą.

2. Valstybės biudžeto asignavimų valdytojai rengia darbuotojų skaičiaus normatyvus ir suderinę su Finansų ministerija, jeigu įstatymai nenustato kitaip, tvirtina juos pavaldžių institucijų programoms vykdyti.

3. Savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai rengia šio straipsnio 2 dalyje nurodytus normatyvus, jeigu jie nėra nustatyti teisės aktų, ir suderinę su savivaldybės administracija tvirtina juos programoms vykdyti.

6 straipsnis. Asignavimų valdytojų teisės

Valstybės biudžeto ir savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas turi teisę:

- 1) biudžetiniais metais, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki atitinkamo ketvirčio pabaigos, keisti patvirtintų jų vadovaujamų institucijų ir jiems pavaldžių institucijų veiklai biudžetų asignavimų pagal ekonominę klasifikaciją paskirtį (valstybės biudžeto asignavimų valdytojas informuoja apie tai Finansų ministeriją, o savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas - savivaldybės administraciją), neviršydamas patvirtintų tam tikrai programai ir funkcijai bendrųjų asignavimų paprastosioms išlaidoms, iš jų - darbo užmokesčiui, sumų. Asignavimų sumos paprastosioms išlaidoms, iš jų - darbo užmokesčiui, yra maksimalios ir jų ekonomija gali būti naudojama nepaprastosioms išlaidoms finansuoti;
- 2) keisti bendros asignavimų sumos ketvirtinį paskirstymą programai vykdyti, suderinęs su Finansų ministerija (valstybės biudžeto asignavimų valdytoja) arba su savivaldybės administracija (savivaldybės biudžeto asignavimų valdytoja);
- 3) valstybės biudžeto asignavimų valdytojas, sudarydamas programų ir programų išlaidų sąmatų projektus, teikti programų bei jų išlaidų sąmatų alternatyvas Finansų ministerijai, o savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojas - atitinkamai savivaldybės administracijai.

7 straipsnis. Asignavimų valdytojų atsakomybė

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojais įstatymų nustatyta tvarka atsako už savo vadovaujamų ir pavaldžių institucijų:

- 1) programų vykdymą, išlaidų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą;
- 2) atsiskaitymus su darbuotojais, mokesčių administravimo institucijomis, visų rūšių energijos ir kitų darbų, paslaugų bei prekių tiekėjais;
- 3) teisingą buhalterinę apskaitą ir finansinių bei statistinių ataskaitų teisingumą ir jų bei apskaitos duomenų atitikimą.

8 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo teisinis pagrindas yra Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis įstatymas, Vyriausybės patvirtinta biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarka, atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas ir kiti biudžeto pajamų gavimą ir išlaidų finansavimą reglamentuojantys teisės aktai.

2. Savivaldybių biudžetų teisinis pagrindas yra atitinkamų savivaldybių tarybų priimti sprendimai dėl atitinkamų biudžetinių metų savivaldybių biudžetų patvirtinimo.

3. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojams pavaldžių institucijų išlaidų teisinis pagrindas yra asignavimų valdytojų patvirtintos šių institucijų išlaidų sąmatos, parengtos remiantis jų programomis.

4. Nacionalinio biudžeto sudarymo ir vykdymo metodikos klausimus tvarko Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

9 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija

Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų pajamos ir išlaidos klasifikuojamos vienodai - kaip nustato Finansų ministerija.

10 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų skoliniai santykiai

1. Savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolinimosi limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali:

1) imti ilgalaikes vidaus arba užsienio paskolas (kurių trukmė ilgesnė kaip vieneri metai ir grąžinimo terminas ne tais pačiais biudžetiniais metais) arba teikti garantijas dėl paskolų, naudojamų tik investiciniams projektams finansuoti;

2) imti trumpalaikes vidaus ir užsienio paskolas (kurių grąžinimo terminas tais pačiais biudžetiniais metais) biudžetiniais metais laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartos lėšų.

2. Vyriausybės nustatyta tvarka biudžetiniais metais savivaldybėms gali būti teikiamos trumpalaikės beprocentės paskolos iš valstybės biudžeto laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartos lėšų.

3. Savivaldybėms suteiktos trumpalaikės paskolos turi būti gražintos kreditoriams sutartyse nustatytais terminais iki biudžetinių metų pabaigos.

4. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojai savo vardu negali skolintis lėšų ir prisiimti skolinių įsipareigojimų.

5. Už valstybės garantijų ir paskolų valdymą atsakinga Finansų ministerija.

11 straipsnis. Informacijos apie valstybės ir savivaldybių biudžetus viešumas

1. Informacija apie valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymą, priėmimą, vykdymą, vertinimą, kontrolę turi būti aiški ir vieša, išskyrus informaciją, kuri įstatymų nustatyta tvarka yra valstybės paslaptis.

2. Informaciją apie patvirtintą valstybės biudžetą, jo pajamas ir asignavimus, jų vykdymą skelbia Finansų ministerija leidinyje „Valstybės žinios“ ir Finansų ministerijos interneto puslapyje.

3. Informaciją apie patvirtintus savivaldybių biudžetus, jų vykdymą skelbia savivaldybių administratorius vietinėse informavimo priemonėse.

12 straipsnis. Reikalavimai priimant kitus teisės aktus

Mokesčių įstatymai, kiti įstatymai ir teisės aktai bei jų pakeitimai, darantys įtaką atitinkamų metų biudžeto pajamoms, asignavimams ir valstybės skolai, įsigalioja įstatymų nustatyta tvarka, bet priimami ne vėliau kaip tų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.

II SKYRIUS VALSTYBĖS BIUDŽETAS

13 straipsnis. Valstybės biudžeto pajamos

Valstybės biudžeto pajamas sudaro:

- 1) pajamos iš mokesčių;
- 2) pajamos iš valstybės turto (išskyrus pajamas, gaunamas pagal Valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo įstatymą);
- 3) valstybės biudžetinių įstaigų pajamos, gautos už teikiamas paslaugas, asignavimų valdytojų administruojamos pajamos;
- 4) pajamos už valstybės lėšų likučius einamosiose sąskaitose;
- 5) pajamos, gautos iš skolininkų, kuriems suteikta paskola su valstybės garantija arba kurie paskolas yra gavę valstybės vardu pagal sutartinius įsipareigojimus ;
- 6) gaunama negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos);
- 7) kitos pajamos.

14 straipsnis. Valstybės biudžeto asignavimai

1. Valstybės biudžeto asignavimai yra naudojami įstatymams įgyvendinti:
 - 1) valstybės funkcijoms bei Vyriausybės tvirtinamoms programoms vykdyti;
 - 2) dotacijoms savivaldybių biudžetams teikti;
 - 3) valstybės įsipareigojimams vykdyti.
2. Viršplaninės arba nepanaudotos įmokos į biudžetą, įskaitant valstybės biudžetinių įstaigų pajamas, gautos už teikiamas paslaugas, skirtos specialiosioms programoms finansuoti einamaisiais biudžetiniais metais arba perkeltos į kitus biudžetinius metus bei negrąžintos nepanaudotų asignavimų sumos baigiamiems statybų objektams finansuoti, gali būti naudojamos viršijant Seimo patvirtintas bendras asignavimų sumas.

15 straipsnis. Vyriausybės rezervo lėšos

1. Valstybės biudžete sudaromas Vyriausybės rezervas, kuris turi būti ne didesnis kaip 1 procentas patvirtintų valstybės biudžeto asignavimų sumos. Konkretų Vyriausybės rezervo dydį kasmet nustato Seimas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. Vyriausybės rezervo lėšos skirstomos Vyriausybės nutarimu.

2. Vyriausybės rezervo lėšos naudojamos tik tokioms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektą ir priimant Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą. Šios lėšos naudojamos stichinių nelaimių ir ekologinių katastrofų padariniams likviduoti bei kitoms reikmėms pagal Vyriausybės nustatytus prioritetus.

16 straipsnis. Valstybės biudžeto apyvartos lėšos

1. Tvirtinant valstybės biudžetą, nustatomos apyvartos lėšos.
2. Apyvartos lėšos naudojamos pajamų laikinam trūkumui padengti ir turi būti atkurtos ne vėliau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

17 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projekto rengimo pagrindinės nuostatos

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių projektą rengia Finansų ministerija.
2. Valstybės biudžeto projektas rengiamas trejiems biudžetiniams metams remiantis šiuo įstatymu, kitais įstatymais bei teisės aktais, šalies ūkio plėtros makroekonominėmis prognozėmis, Vyriausybės veiklos programa, strateginio planavimo principais ir patvirtintais preliminariais pagrindiniais nacionalinio biudžeto rodikliais, taip pat valstybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktomis programomis ir išlaidų sąmatų projektais.
3. Asignavimų valdytojai programas ir išlaidų sąmatų projektus rengia vadovaudamiesi Vyriausybės nustatytais strateginiais tikslais (prioritetais).

18 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto pateikimas Seimui

1. Vyriausybė atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą pateikia Seimui ne vėliau kaip prieš 75 kalendorines dienas iki biudžetinių metų pabaigos. Vyriausybė, prieš teikdama projektą Seimui, pateikia jį Lietuvos savivaldybių asociacijai pagal Vyriausybės nustatytą finansinių rodiklių derinimo tvarką.
2. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nustatoma:
 - 1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis;
 - 2) įmokų į valstybės biudžetą, skiriamų pagal įstatymus specialiosioms programoms finansuoti, paskirstymas pagal asignavimų valdytojus;
 - 3) bendra asignavimų suma, jų paskirstymas pagal institucijas Vyriausybės tvirtinamoms programoms įgyvendinti. Asignavimai skiriami paprastosioms išlaidoms, iš jų - darbo užmokesčiui, ir nepaprastosioms išlaidoms;
 - 4) bendros valstybės biudžeto asignavimų sumos paskirstymas pagal jų funkcinę klasifikaciją;
 - 5) lėšų suma valstybės biudžeto apyvartos lėšoms sudaryti (papildyti);
 - 6) grynojo skolinimosi limitas;
 - 7) biudžetiniais metais pasirašomų valstybės garantijų limitas;
 - 8) savivaldybių skolinimosi limitai;
 - 9) savivaldybių biudžetams skiriamų bendrųjų ir specialiųjų tikslinių dotacijų sumos, bendrosios dotacijos kompensacijų sumos;
 - 10) kiekvienos savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų sumos;
 - 11) fizinių asmenų pajamų mokesčio dalis (procentais), tenkanti atskiroms savivaldybėms.
3. Atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte gali būti pateikiamos nuostatos, apribojančios teisę prisiimti įsipareigojimus naudoti biudžeto lėšas.

19 straipsnis. Dokumentai, teikiami Seimui kartu su Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu

- Vyriausybė kartu su atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu Seimui pateikia:
- 1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto aiškinamąjį raštą;

- 2) Vyriausybės tvirtinamo valstybės biudžetinių asignavimų paskirstymo pagal programas projektą;
- 3) duomenis apie skolininkų, kuriems suteiktos paskolos, gautos valstybės vardu arba su valstybės garantija, nevykdomų finansinių įsipareigojimų atidėjimus;
- 4) duomenis apie numatomą valstybės skolinimosi iš užsienio ir vidaus kreditorių bendrą sumą;
- 5) asignavimų valdytojų programų uždavinių vertinimo kriterijus;
- 6) ***Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų projektus, Privatizavimo fondo lėšų sąmatą, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo sąmatą, Kelių fondo sąmatą;
- 7) kitus įstatymų bei teisės aktų nustatytus dokumentus.

***Pastaba.** Įstatymo 19 straipsnio 6 punkto nuostatos dėl Kelių fondo galioja iki 2002 m. sausio 1 d.

20 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių svarstymas ir tvirtinimas Seime

1. Seimas svarsto valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą atsižvelgdamas į Seimo komitetų pasiūlymus bei išvadas ir papildomus pranešimus Seimo statute nustatyta tvarka.
2. Seimas valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetų finansinius rodiklius vieneriems biudžetiniams metams tvirtina įstatymu ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki biudžetinių metų pradžios. Jeigu valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektas laiku nepatvirtinamas, tai biudžetas vykdomas šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.
3. Valstybės biudžetas patvirtinamas pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje.
4. Atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme gali būti nustatyti valstybės biudžeto mėnesinių asignavimų dydžių apribojimai.

III SKYRIUS SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETAİ

21 straipsnis. Savivaldybių biudžetų paskirtis

1. Savivaldybių biudžetuose sukaupiamos lėšos, reikalingos įstatymų priskirtoms funkcijoms vykdyti ir savivaldybėms įstatymų deleguotoms valstybės funkcijoms bei programoms vykdyti.
2. Kiekviena savivaldybė turi savarankišką biudžetą.
3. Savivaldybių biudžetai tvirtinami be deficito.

22 straipsnis. Savivaldybių biudžetų pajamos

Savivaldybių biudžetų pajamas sudaro:

- 1) pajamos iš mokesčių, gaunamos į savivaldybių biudžetus pagal įstatymus ir kitus teisės aktus;
- 2) pajamos iš savivaldybių turto;
- 3) baudos įstatymų nustatyta tvarka;
- 4) vietinės rinkliavos;
- 5) savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos, gautos už teikiamas paslaugas;
- 6) pajamos už savivaldybių lėšų likučius einamosiose sąskaitose;
- 7) pajamos, gautos Vyriausybės nustatyta tvarka paskirsčius lėšas už parduotus ir išnuomotus ne žemės ūkio paskirčiai valstybinės žemės sklypus;
- 8) valstybės biudžeto dotacijos ir kitos pervestos lėšos;
- 9) kitos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytos pajamos;
- 10) negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos).

23 straipsnis. Savivaldybių biudžetų asignavimai

Savivaldybių biudžetų asignavimai yra naudojami Vietos savivaldos įstatymui ir kitiems įstatymams įgyvendinti:

- 1) savivaldybėms įstatymų deleguotoms valstybės funkcijoms vykdyti;
- 2) savivaldybių tarybų patvirtintoms programoms vykdyti.

24 straipsnis. Savivaldybių biudžetų apyvartos lėšos

1. Savivaldybių biudžetuose numatomos apyvartos lėšos. Jos sudaromos iš biudžeto lėšų likučio, o kai jo nepakanka, - iš planinių pajamų. Apyvartos lėšų dydis nustatomas tvirtinant savivaldybių biudžetus.

2. Apyvartos lėšos naudojamos laikinam pajamų trūkumui padengti ir turi būti atkurtos ne vėliau kaip iki biudžetinių metų pabaigos.

25 straipsnis. Savivaldybės valdybos (mero) rezervas

1. Savivaldybės gali sudaryti savivaldybės valdybos (mero) rezervą, kuris turi būti ne didesnis kaip 1 procentas patvirtintų savivaldybės biudžeto asignavimų sumos. Konkretų savivaldybės valdybos (mero) rezervo dydį kasmet nustato savivaldybės taryba, tvirtindama atitinkamų biudžetinių metų savivaldybės biudžetą. Savivaldybės valdybos (mero) rezervo lėšas skirsto savivaldybės valdyba (meras).

2. Rezervo lėšos naudojamos tik toms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant ir tvirtinant savivaldybės biudžetą. Šios lėšos naudojamos stichinių nelaimių ir ekologinių katastrofų padariniams likviduoti ir kitoms reikmėms pagal savivaldybių tarybų nustatytą tvarką.

26 straipsnis. Savivaldybių biudžetų rengimas, tvirtinimas ir pateikimas Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai

1. Savivaldybių biudžetų projektus rengia savivaldybių vykdomosios institucijos, remdamosi šiuo įstatymu, kitais įstatymais, Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtinta biudžetų sudarymo ir vykdymo tvarka, valstybinės statistikos duomenimis, socialinėmis ir ekonominėmis programomis.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos parengtus biudžetų projektus teikia savivaldybių taryboms.

3. Savivaldybių tarybos svarsto biudžetų projektus atsižvelgdamos į savivaldybių vykdomųjų institucijų pranešimus, tarybos komitetų pasiūlymus bei išvadas ir vadovaudamosi tarybų patvirtintais komitetų darbo nuostatais.

4. Savivaldybių biudžetus tvirtina savivaldybių tarybos. Biudžetas tvirtinamas savivaldybės tarybos sprendimu. Sprendime nurodoma:

1) bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis;

2) bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas institucijoms šių programoms vykdyti. Asignavimai skiriami paprastosioms išlaidoms, iš jų - darbo užmokesčiui, ir nepaprastosioms išlaidoms;

3) apyvartos lėšų suma.

5. Savivaldybių tarybos biudžetus patvirtina per du mėnesius nuo Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo. Jeigu savivaldybių biudžetų projektai laiku nepatvirtinami, biudžetai vykdomi šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka.

6. Patvirtintus biudžetus savivaldybių merai pateikia Finansų ministerijai.

7. Jeigu savivaldybė nustatytu laiku nepatvirtina biudžeto, Valstybės išdo mokėjimai atitinkamai savivaldybei iki biudžeto patvirtinimo laikinai nevykdomi.

IV SKYRIUS BIUDŽETŲ VYKDYMAS

27 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų vykdymo organizavimas ir vykdančios institucijos

1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto vykdymą organizuoja Vyriausybė.

2. Valstybės biudžeto kasos operacijų vykdymą organizuoja Finansų ministerija per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas.

3. Savivaldybių biudžetų vykdymą organizuoja savivaldybių valdybos (merai).

4. Savivaldybių biudžetų kasos operacijų vykdymą organizuoja savivaldybių administracijos per Lietuvos Respublikos kredito įstaigas.

5. Mokesčių ir kitų įmokų į valstybės ir savivaldybių biudžetus apskaičiavimą ir mokėjimą kontroliuoja įstatymų įgalios institucijos.

28 straipsnis. Pajamų ir išlaidų įskaitymas

1. Į konkrečių metų biudžetų pajamas įskaitomos tik tos gautos iki kitų metų sausio 10 dienos įmokos, kurių mokėjimų pavedimų įvykdymo pradžia nustatyta iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai.

2. Į konkrečių metų biudžetų išlaidas įskaitomos perduotos lėšos, kurių mokėjimo pavedimų įvykdymo pradžia nustatyta iki gruodžio 31 dienos įskaitytinai.

29 straipsnis. Napatvirtintų biudžetų vykdymas

Jeigu valstybės arba savivaldybių biudžetai laiku nepatvirtinami, išlaidos metų pradžioje iki biudžetų patvirtinimo kiekvieną mėnesį negali viršyti 1/12 praėjusių metų šio biudžetų išlaidų. Šiuo atveju kiekvieno asignavimų valdytojo išlaidos kiekvieną mėnesį negali viršyti 1/12 praėjusių metų atitinkamo biudžeto šiam asignavimų valdytojui skirtų lėšų ir skiriamos tik tęstinei veiklai bei įstatymuose nustatytiems įsipareigojimams finansuoti.

30 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių biudžetų gautų viršplaninių pajamų ir netekusių paskirties asignavimų panaudojimas

1. Vykdant valstybės biudžetą gautos viršplaninės pajamos ir netekę paskirties asignavimai gali būti naudojami valstybės skolai apmokėti ir savivaldybių biudžetų negautoms mokestinėms pajamoms padengti.

2. Savivaldybės biudžeto gautos viršplaninės pajamos ir netekę paskirties asignavimai skirstomi savivaldybės tarybos sprendimu.

31 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų skyrimas pajamų plano nevykdymo atveju iki priimant biudžeto įstatymo pakeitimą

1. Jeigu nevykdomas valstybės biudžetas, t.y. gaunama mažiau pajamų, negu buvo numatyta, ir nepakanka valstybės biudžeto apyvartos lėšų laikinam pajamų trūkumui padengti, kol bus nustatyta tvarka priimtas atitinkamas biudžeto įstatymo patikslinimas, programos finansuojamos Finansų ministerijos siūlymu Valstybės išdo įstatyme nustatyta tvarka. Ši nuostata netaikoma specialiųjų programų lėšoms, jeigu asignavimų valdytojai jas yra įmokėję.

2. Jeigu savivaldybių biudžetai nevykdomi, t.y. gaunama mažiau pajamų, negu buvo numatyta, finansavimas iš savivaldybių biudžetų vykdomas savivaldybių tarybų nustatyta tvarka. Jeigu numatoma, kad nustatytas pajamų planas iki metų pabaigos nebus įvykdytas, sprendimus dėl šiuose biudžetuose numatytų išlaidų finansavimo tvarkos savivaldybės valdybos (mero) teikimu priima savivaldybės taryba.

3. Asignavimų valdytojams pervedamos valstybės biudžeto arba savivaldybių biudžetų asignavimų sumos specialiosioms programoms finansuoti mažinamos faktiškai negautomis (palyginti su planu) lėšų už teikiamas paslaugas ir kitų asignavimų valdytojų administruojamų pajamų įmokomis.

32 straipsnis. Nepanaudotų lėšų grąžinimas ir įskaitymas

1. Metams pasibaigus, asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų disponuojamose sąskaitose esančios biudžeto lėšos, išskyrus specialiosioms programoms finansuoti nepanaudotas įmokas ir nepanaudotus asignavimus baigiamiesiems statybos objektams finansuoti, grąžinamos į atitinkamą biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos:

1) valstybės biudžeto lėšos pervedamos iš valstybės biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų disponuojamų sąskaitų į Valstybės išdo sąskaitą;

2) savivaldybių biudžetų lėšos pervedamos iš savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų disponuojamų sąskaitų į savivaldybių biudžetų sąskaitas.

2. Užsienio reikalų ministerijai ir kitoms ministerijoms paliekami mėnesio išlaidų dydžio pereinamieji lėšų likučiai, esantys Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių, konsulinių įstaigų ir specialiųjų atašė sąskaitose užsienio kredito įstaigose.

3. Metų pabaigoje likusios nepanaudotos tikslinės paskirties lėšos, nustatytos savivaldybių biudžetams priimant atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymus, lėšos, kurios per metus buvo paskirtos savivaldybių biudžetams pagal atskirus įstatymus arba Vyriausybės nutarimus arba panaudotos ne pagal savo tikslinę paskirtį, grąžinamos į valstybės biudžetą - pervedamos iš savivaldybių biudžetų sąskaitų į Valstybės išdo sąskaitą.

33 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų tikslinimas biudžetiniais metais

Seimui priėmus įstatymus arba Vyriausybei priėmus nutarimus vykdant įstatymus, dėl kurių keičiasi valstybės ir savivaldybių biudžetų einamųjų biudžetinių metų įsipareigojimai, Finansų

ministerija bei savivaldybių vykdomosios institucijos įstatymų nustatyta tvarka patikslina valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų tarpusavio atsiskaitymus.

34 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaita

1. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos parengiamos atsižvelgiant į atitinkamų metų patvirtinto valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo rodiklius, panaudotas Vyriausybės rezervo lėšas ir savivaldybės valdybos (mero) rezervo lėšas bei perkeltas viršplanines ir nepanaudotas įmokų į biudžetą, skirtų specialioms programoms finansuoti, sumas.

2. Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą rengia Finansų ministerija, remdamasi valstybės biudžeto buhalterinės apskaitos duomenimis - į valstybės biudžetą gautų pajamų ir valstybės biudžeto asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktomis jų sąmatų įvykdymo apyskaitomis.

3. Savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitą rengia savivaldybių administracijos, remdamosi savivaldybių biudžetų apskaitos duomenimis - į savivaldybių biudžetus gautų pajamų ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktomis jų sąmatų įvykdymo apyskaitomis.

4. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos privalomas dokumentas - atitinkamo biudžeto įvykdymo rezultatų ataskaita.

5. Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitoje pateikiama biudžetiniais metais valstybės pasiskolintų lėšų suma ir anksčiau perskolintų ūkio subjektams valstybės pasiskolintų lėšų grąžintina suma (ne balanso dalyje).

6. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos sudarymo tvarką ir periodiškumą nustato Finansų ministerija.

7. Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą Vyriausybei teikia Finansų ministerija Vyriausybės nustatyta tvarka ir terminais.

8. Valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų įstaigų gaunama negrąžintina finansinė parama įtraukiama į valstybės ir savivaldybių biudžetų finansuojamų biudžetinių įstaigų paramos apyskaitą.

35 straipsnis. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitos tvirtinimas

1. Vyriausybė gautą valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą išnagrinėja, priima atitinkamus sprendimus ir pateikia Seimui tvirtinti Seimo statute nustatyta tvarka ir terminais.

2. Valstybės biudžeto įvykdymo apyskaita tvirtinama pagal šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1-9 punktuose nurodytus rodiklius.

3. Savivaldybės biudžeto įvykdymo apyskaitą tvirtina savivaldybės taryba pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje.

4. Savivaldybių biudžetų įvykdymo apyskaitą rengia Finansų ministerija ir pateikia Vyriausybei jos nustatyta tvarka ir terminais.

V SKYRIUS

BIUDŽETŲ VYKDYMO KONTROLĖ IR BIUDŽETŲ VYKDYMO VERTINIMAS

36 straipsnis. Nacionalinio biudžeto vykdymo kontrolė

1. Valstybės biudžeto vykdymo kontrolę atlieka Valstybės kontrolė, savivaldybių biudžetų vykdymo kontrolę atlieka Valstybės kontrolė ir savivaldybių kontroleriai.

2. Teikiamoje Seimui Valstybės kontrolės išvadoje turi būti nurodyta, ar paskirti asignavimai panaudoti programose nustatytiems tikslams, ar asignavimai panaudoti galimu efektyviausiu būdu, ar naudojant asignavimus nepadaryta kitų teisės pažeidimų, taip pat kiek pasiekti programose nustatyti tikslai.

3. Savivaldybių biudžetų vykdymo, savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programų išlaidų sąmatų, savivaldybių biudžetų lėšų apskaitos ir finansinės atskaitomybės kontrolę atlieka savivaldybių kontroleriai.

4. Valstybės ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų ir joms pavaldžių institucijų programų išlaidų sąmatų vidaus auditą atlieka vidaus audito tarnybos.

5. Programų vykdymą vertina vidaus audito tarnybos. Programų vykdymo vertinimo tvarką nustato Vyriausybė.

Vilnius, 1990 m. liepos 30 d.
Nr. I-430

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas
Nr. [I-2914](#), 92.09.24, Žin., 1992, Nr. 29(1)-854
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO DALINIO PAKEITIMO

2.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas
Nr. [I-3072](#), 92.11.19, Žin., 1992, Nr. 34-1036
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-271](#), 93.10.12, Žin., 1993, Nr. 54-1049 (93.10.20)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-793](#), 95.02.14, Žin., 1995, Nr. 18-404 (95.03.01)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-901](#), 95.05.23, Žin., 1995, Nr. 47-1136 (95.06.07)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1080](#), 95.10.31, Žin., 1995, Nr. 92-2056 (95.11.10)
DĖL KAI KURIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ IR KITŲ TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMU "DĖL VAŽIAVIMO KELEIVINIU TRANSPORTU LENGVATŲ IR KAI KURIŲ KATEGORIJŲ PAREIGŪNŲ, TARNAUTOJŲ BEI KITŲ ASMENŲ VAŽIAVIMO KELEIVINIU TRANSPORTU IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO TVARKOS", PAKEITIMO IR PAPILDYMO

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1333](#), 96.05.14, Žin., 1996, Nr. 48-1141 (96.05.22)
LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR 21-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [I-1372](#), 96.06.06, Žin., 1996, Nr. 57-1344 (96.06.19)
LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-236](#), 97.06.05, Žin., 1997, Nr. 58-1328 (97.06.20)
LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO 1, 13, 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 12(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-386](#), 97.07.02, Žin., 1997, Nr.69-1744 (97.07.23)

LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO PAPILDYMO 28(1), 28(2)

STRAIPSNIAIS IR 4, 12, 28, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1998 metų sausio 1 d.

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1519](#), 00.01.04, Žin., 2000, Nr.5-126 (00.01.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO 12 IR 28(2) STRAIPSNIŲ

PAPILDYMO ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1821](#), 00.07.11, Žin., 2000, Nr.61-1826 (00.07.26)

BIUDŽETINĖS SANDAROS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šiuo įstatymu pakeisto Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis Vyriausybė pradeda vadovautis rengdama 2001 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą.

Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos už teikiamas paslaugas į valstybės ir savivaldybių biudžetus įskaitomos nuo 2002 m. sausio 1 d. (išskyrus valstybės institucijų ir kontroliuojančių organizacijų specialiųjų lėšų įmokas).

Įstatymo 19 straipsnio 6 punkto nuostatos dėl Kelių fondo galioja iki 2002 m. sausio 1 d.

Nauja įstatymo redakcija

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2000.08.03)